

Salvador García Romeu

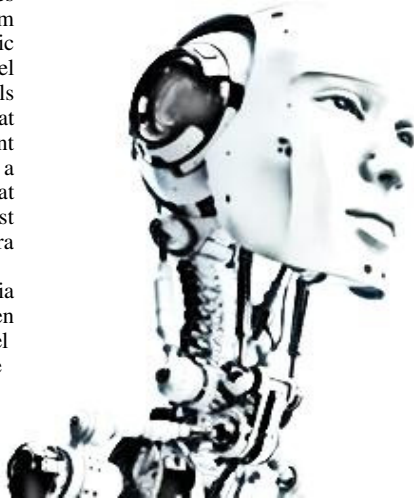
10 anys i una revolució (I)

Del 2014 al 2024 han passat moltes més coses que només 10 anys. De manera inesperada per aquells que pensaven el futur durant els foscos anys de la crisi, la societat catalana no tan sols ha recuperat el terreny perdut sinó que ha estat capaç de transformar-se radicalment en una societat fonamentada en la justícia i en una economia productiva i innovadora, i compte amb una generació de joves preparada que permet afrontar el futur amb optimisme. Una societat que va voler prendre el control dels seu propi destí i que durant 10 anys ha treballat per excel·lir en la seva activitat econòmica i situar els valors en la columna vertebral dels seu sistema educatiu i de convivència. I tot això ha passat gràcies a un esforç col·lectiu sense precedents a casa nostra, que ja des d'un inici va sincronitzar a administracions, entitats, empreses i ciutadans. Es deia sovint, durant aquells difícils anys, que la crisi era una oportunitat. Doncs bé, avui, deu anys més tard, i com ara veurem, l'oportunitat ha esdevingut una realitat en tots els àmbits de la societat. Amb aquesta crònica iniciem un seguit de 10 capítols en els que, en el transcurs de les properes setmanes, aniré desgranant la revolució que hem produït en diversos terrenys, com ara el polític (amb l'aprofundiment de la democràcia real), el social (des d'on atenen de manera efectiva els més desfavorits), el educatiu (que s'ha situat com l'aspecte central que és), el cultural (havent recuperat la vitalitat i qualitat tradicionals a Catalunya), la sanitat (on s'ha consolidat l'excel·lència iniciada a començament d'aquest segle) o dels mitjans de comunicació (on impera el respecte i la imparcialitat).

Aquesta primera entrega fa referència a l'evolució de l'indústria catalana que, en aquest curt període de temps, ha esdevingut el veritable motor del benestar econòmic del que gaudim avui. Aquesta transformació, impensable tan sols fa uns anys, ha vingut de la mà de una cooperació efectiva de tots els agents implicats, i s'ha sostingut en tres eixos: la cultura de fer les coses ben fetes, la innovació i la internacionalització. Hem aconseguir que hi hagi un clar reconeixement social del paper de la indústria en el benestar de la nostra societat preocupant-nos per a que la transformació cap a una societat vibrant, on els temes tecnològics formen part de la quotidianitat en converses personals i mitjans de comunicació, estigui orientada a la millora de les condicions de vida de les persones.

I si no, veiem algunes xifres: l'extensió de la indústria catalana ha crescut notablement. La producció industrial s'ha més que doblat en aquest període i ha passat a tenir un pes en el PIB del 19% al 27% i del 50% al 63% si tenim en compte la indústria estesa, generant riquesa i llocs de treball de qualitat, i contribuint a reduir la taxa d'atur (la conseqüència més evident de la crisi) a nivells tècnics. Això es produeix en el marc d'una economia que manté un creixement sostingut del 4,5% anual. Aquesta fortalesa s'ha donat en tots els sectors d'activitat i gràcies tant a l'aparició i consolidació de nous teixits industrials (biotecnologia industrial, nanotecnologia, fòtònica, nano-micro electrònica, nous materials, robòtica) com a la

modernització de les indústries tradicionals, generant un gran dinamisme en incorporar les noves tecnologies en els seus productes, amb robustos processos d'innovació (en especial en les Pimes que fins fa poc tenien dificultats en aquesta àrea), i a un us massiu de tecnologies avançades de producció (automatització, fabricació additiva, mobilitat) que han aportat qualitat i productivitat amb el que s'ha aturat la deslocalització de la indústria i fins i tot ha permès recuperar part de l'activitat que s'havia desplaçat a països amb costos laborals més baixos. Cal destacar el paper que l'onada d'emprenedoria ha jugat en aquesta transformació. Després d'uns primers anys on els nous projectes es concentraven de manera quasi exclusiva en les oportunitats de les TIC's, hem vist com apareixien noves iniciatives a l'entorn de l'enginyeria industrial, uns cops com a start-ups, d'altres com a apostes d'indústries ja establertes per impulsar la seva activitat tot incorporant noves tecnologies i entrant en nous sectors. Les xifres de l'any que avui deixem enrere mostren que el 28% de l'activitat industrial prové d'empreses que tenen menys de

10 anys d'antiguitat. I això és així perquè els primers èxits assolits van generar un moviment epidèmic aconseguint que els inversors apostessin per la indústria com a estratègia a llarg termini, afavorint el naixement de noves empreses i el creixement de les existents.

La solidesa de la recuperació industrial està tenint un fort impacte en les condicions de treball. Avui es constata que hi ha un traspàs molt rellevant de llocs de treball des de les línies i tallers de fabricació als equips de recerca, desenvolupament i innovació i de disseny de producte, on en més d'un 50% de les empreses catalanes treballen híbrides amb les institucions del sistema de recerca públic i les universitats, tant de Catalunya com internacionals (en les que hi trobem professionals catalans en pràcticament tots els centres tecnològics del món). La recerca s'ha orientat, gràcies a aquesta estreta col·laboració, cap a aquelles àrees que aporten valor en el mercat. Les indústries catalanes lideren i/o participen en projectes globals i són molt valorades en el món econòmic, social i del coneixement.

Tanmateix, més important que la constatació de la transformació que posa de manifest les xifres esmentades, el veritable canvi s'ha produït en la cultura industrial, que s'ha anat forjant en el sí de les empreses i alhora en les escoles i universitats, donant valor a l'eficiència, la innovació, l'esperit emprenedor i a la feina ben feta. El sistema educatiu està proporcionant excel·lents professionals en tots els nivells i les seves escoles i centres s'han integrat, per mèrits propis, en les xarxes de institucions més prestigioses del món en una innovadora fórmula de cooperació públicoprivada i compten amb un indiscutible reconeixement arreu.

En aquest sentit cal esmentar les múltiples iniciatives (com ara PROINDUSTRIA des dels EIC) sorgides de la mateixa societat per contribuir tot donant una empremta a aquesta transformació.

Exemples del canvi en el perfil de la indústria catalana són el fet que el percentatge d'empreses que tenen 10 o més treballadors ha passat del 11,2% al 19,4%, és a dir que les empreses industrials a Catalunya han crescut i/o s'han unit guanyant dimensió i productivitat per poder competir en els mercats globals en millor condicions. Els serveis a l'indústria han assolit un tal nivell d'excel·lència que s'estan exportant fins i tot a les economies més avançades. Les tecnologies que permeten operar amb un escrupolós respecte del medi s'han estès entre les empreses del país i estan exportant el seu coneixement arreu del món. La factura energètica de Catalunya ha passat del 8% del seu PIB el 2014 al actual 4%, degut a la major eficiència dels seus processos, i a que el 70% de l'energia consumida prové de renovable i a que l'indústria catalana s'hagi convertit en un referent mundial en quant a la generació i utilització de l'energia. Alhora, el poder adquisitiu s'està equiparant ràpidament als dels països de referència dins de la UE amb els que any rere any recuperem terreny en competitivitat.

Aquests canvis han comptat amb clars i potents incentius des de les administracions públiques que, talment com línies d'un camp magnètic, han tingut la virtut d'alinear els esforços privats i col·lectius. S'ha guanyat en transparència: s'estima que la economia submergida en l'entorn industrial, així com en el conjunt de l'economia, s'ha reduït en un 85% en aquest període, alliberant recursos que s'han invertit en polítiques industrials de llarg abast, i que han permès, amb una adequada coordinació amb el capital privat, retornar a la indústria una significativa part de la contribució que aquesta fa al conjunt de l'economia. El percentatge de beneficis que les empreses reinverteixen en el sector industrial s'ha triplicat en només deu anys, fet que a més d'impulsar el seu creixement, ha donat solidesa als balanços i ha disminuït la dependència de fonts de finançament externes que es va endur per endavant un 30% de les empreses industrials en els deu anys anteriors a aquesta dècada.

Una dècada que ja, sense cap mena de dubtes, podem catalogar de prodigiosa. ●